

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
КІРОВОГРАДСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

07.05.2019

м. Кропивницький

№61/3-рк/к

ФОП Домарецький О.Ю.

пров. Обривний, 3,
м. Кропивницький, 25009

Про припинення дій,
що містять ознаки порушення
законодавства про захист
від недобросовісної конкуренції

Адміністративна колегія Кіровоградського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали дослідження та подання юридичного сектору від 07.05.2019 № 61-03/13 П,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) 18.07.2018 до Кіровоградського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) листом від 18.07.2018 б/н надійшла заява громадянки Жиденко О.М. (м. Кропивницький) (далі – гр. Жиденко О.М. або Заявник) щодо, на думку Заявника, ознак порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції в діях фізичної особи – підприємця Домарецького О.Ю. (ідентифікаційний номер 2518906790) при реалізації оцту спиртового з харчової сировини з позначенням на етикетці «Оцет 9%» (далі – оцет).
- (2) Дорученням Антимонопольного комітету України від 22.08.2018 №13-01/686 уповноважено Відділення розглянути заяву гр. Жиденко О.М. від 18.07.2018 б/н та за наявністю підстав прийняти відповідне рішення.

2. СТОРОНИ

(3) Сторонами є:

- Заявник – фізична особа Жиденко О.М. (м. Кропивницький);
- Фізична особа – підприємець Домарецький О.Ю. (ідентифікаційний номер 2518906790, адреса реєстрації: Обривний, 3, м. Кропивницький, місце виробництва: вул. Бесарабська, 40, м. Кропивницький) (далі – ФОП Домарецький О.Ю.).

Як вбачається із відомостей щодо ФОП Домарецького О.Ю., які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, видами його діяльності є виробництво інших харчових продуктів, не віднесених до інших угруповань (код КВЕД 10.89), неспеціалізована оптова торгівля (код КВЕД 46.90) та інше.

(4) Тобто, ФОП Домарецький О.Ю. є суб'єктом господарювання відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. ОБСТАВИНИ

Обставини встановлені за результатами розгляду заяви

- (5) Заявник купила на 1-му оптовому ринку (вул. Кільцева, 63, м. Кропивницький) у фізичної особи-підприємця Бондар Оксани Володимирівни (ідентифікаційний номер 2719303560, адреса: вул. Тельмана, 37, м. Кіровоград) (далі – ФОП Бондар О.В.) «оцет» для домашнього консервування, виробником якого є ФОП Домарецький О.Ю. Після використання «оцту» домашня консервація Заявника була зіпсована.
- (6) Для з'ясування обставин на вміст оцтової кислоти зразки «оцту» Заявником були передані до Державного підприємства «Кіровоградський науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації» (м. Кропивницький) (далі – ДП «Кіровоградський науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації») для лабораторних випробувань.
- (7) За результатами лабораторних випробувань, згідно із протоколом випробувань харчової продукції від 16.07.2018 року №350-352/07-18X випробувальної лабораторії ДП «Кіровоградський науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації», зафіксовано фактичне значення масової частки оцтової кислоти в зразку «оцту», виробником якого є ФОП Домарецький О.Ю. на рівні 7,7 %.
- (8) До заяви гр. Жиденко О.М. надала пляшку «оцту», який вона придбала у ФОП Бондар О.В.
- (9) Аналізом етикетки, яка розміщена на пляшці, в яких реалізується «оцет», Відділенням встановлено наступне.
- (10) Пляшка «оцту», виробником якого є ФОП Домарецький О.Ю., має такий вигляд:

- (11) На етикетці «оцту» розміщено його назву «Оцет», позначення вмісту оцтової кислоти – 9%», інформацію про виробника продукції, місце її виготовлення, телефони, СОУ 15.87-37-411.2006, згідно з яким виготовлена продукція, склад, термін придатності до споживання продукції – 1 рік, спосіб застосування та об'єм – 0,9 дм³. При цьому, дата виготовлення «оцту» є незрозумілою.
- (12) Отже, цілком природно, що у потенційного споживача складається враження, що він придбаває саме оцет спиртовий з харчової сировини із вмістом оцтової кислоти 9 %, а не 7,7 %.
- (13) На вимогу Відділення ФОП Домарецький О.Ю. листом від 19.03.2019 б/н повідомив, що «оцет» ним виробляється згідно СОУ 15.87-37-411.2006 з квітня 2018 року, посвідчення якості продукції не збереглися. Причина назви продукції «Оцет 9 %» впливає з СОУ 15.87-37-411.2006. Розробником та замовником етикетки з назвою «Оцет 9 %» є ФОП Домарецький О.Ю. Копії договорів на замовлення та виготовлення етикеток відсутні, етикетки замовлялися в мережі Інтернет. «Оцет» реалізується всім бажаним зі складу, який розташований за адресою: вул. Бесарабська, 40, м. Кропивницький. Обсяги реалізації «оцту» ФОП Домарецькому О.Ю. невідомі, оскільки вони не фіксуються.
- (14) На пункт 7 вимоги Відділення від 25.10.2018 № 02-15/1308 щодо копій документів за 2017 рік та січень-серпень 2018 року, які підтверджують, що масова частка оцтової кислоти в «оцті» складає 9%, ФОП Домарецький О.Ю. не надав жодних належних доказів, які б свідчили, що вміст масової частки оцтової кислоти в «оцті» становить 9 %.
- (15) Таким чином, значне зниження масової концентрації оцтової кислоти в «оцті», виробником якого є ФОП Домарецький О.Ю., свідчить про несумлінність ФОП Домарецького О.Ю. та порушення ним технологічної дисципліни на стадії закладки сировини.
- (16) «Оцет», виробництва ФОП Домарецького О.Ю., реалізується у м. Кропивницькому

ФОП Бондар О.В. на 1-му оптового ринку (вул. Кільцева, 63), де і відбулось його придбання Заявником, та на оптовому овочевому ринку (вул. Героїв України, 35), фізичною особою-підприємцем Калайдою Наталією Олексіївною (ідентифікаційний номер 2605420423, адреса: вул. Жовтневої Революції, 64, кв. 78, м. Кіровоград) (далі – ФОП Калайда Н.О.) на ринку «Босфор» (вул. Вокзальна) та фізичною особою-підприємцем Капран Іриною Миколаївною (ідентифікаційний номер 2741903682, адреса: вул. Тернопільська, 16 Б, м. Кіровоград) (далі – ФОП Капран І.М.) на оптовому овочевому ринку (вул. Героїв України, 35).

- (17) Отже, реалізація «оцту», виробництва ФОП Домарецького О.Ю. здійснюється на споживчих ринках м. Кропивницького, де дуже велике скупчення споживачів товару, у тому числі «оцту».
- (18) На вимоги Відділення ФОП Бондар О.В. листом від 27.03.2019 б/н повідомила, що протягом серпня 2018 – березня 2019 придбала «оцет», виробництва ФОП Домарецького О.Ю., на складі у ФОП Домарецького О.Ю. (вул. Бесарабська, 40, м. Кропивницький) для подальшої його реалізації у м. Кропивницькому, ФОП Калайда Н.О. (лист від 27.03.2019 б/н) та ФОП Капран І.М. (лист від 20.03.2019 б/н) – на 1-му оптового ринку (вул. Кільцева, 63), тобто у ФОП Бондар О.В.
- (19) Слід зазначити, що у серпні 2018 року роздрібна ціна «**оцту 9 %**», виробництва ФОП Домарецького О.Ю., у ФОП Бондар О.В. становила 6,50 грн. за одну пляшку, ФОП Калайда Н.О. – 9,00 та ФОП Капран І.М. – 7,50, в той час, як ціна **замінника оцту 9 %** – від 9 до 11 гривень. Це може підтверджувати, що «**оцет 9 %**», виробником якого є ФОП Домарецький О.Ю., не містить оцтової кислоти на рівні 9 %.

Законодавча аргументація

- (20) Виробництво оцтів в Україні регламентується ДСТУ 2450:2006 «Оцти з харчової сировини. Загальні технічні умови», **що є обов'язковим для виконання всіма суб'єктами господарювання на всій території України.**
- (21) Відповідно до ДСТУ 2450:2006, оцет з харчової сировини – водяний розчин оцтової кислоти, одержаний біохімічним методом аеробного окислення оцтовокислими бактеріями харчової спиртовмісної сировини з подальшою пастеризацією, освітленням, фільтрацією, фасуванням.
- (22) Оцти з харчової сировини поділяють на такі види: спиртовий; спиртовий ароматизований; яблучний та винний.
- (23) Оцет спиртовий – оцет, одержаний методом аеробного окислення оцтовокислими бактеріями етилового ректифікованого спирту з харчової сировини.
- (24) Оцет спиртовий ароматизований – оцет, одержаний доданням до спиртового оцту екстрактів або настоїв сировини рослинного походження чи прянощів, натуральних харчових запашних речовин чи ідентичних натуральним, свіжих або сухих прянощів чи рослинної сировини, фруктових соків, меду.
- (25) Оцет яблучний – оцет, одержаний окисленням оцтовокислими бактеріями яблучних виноматеріалів, зброджених яблучних соків.
- (26) Оцет винний – оцет, одержаний окисленням оцтовокислими бактеріями виноградних

виноматеріалів, зброджених соків, витяжок, пикетів.

- (27) Оцти за якістю повинні відповідати вимогам цього стандарту (п. 5.1.1).
- (28) Залежно від масової частки оцтової кислоти оцти виробляють (п. 5.1.2):
- спиртовий: 6,0 %, 9,0 %, 12,0 %;
 - спиртовий ароматизований: 3,0 %, 6,0 %, 9,0 %;
 - яблучний: 6,0 %, 9,0 %;
 - винний: 4,0 %, 6,0 %, 9,0 %.
- (29) За фізико-хімічними показниками оцти повинні відповідати значенням (п. 5.1.5):
- масова частка оцтової кислоти для оцту спиртового (6,0 %, 9,0 % та 12,0 %) повинна становити 6,0 %, 9,0 % та 12,0 %;
 - спиртового ароматизованого (3,0 %, 6,0 % та 9,0 %) - 3,0 %, 6,0 % та 9,0 %,
 - яблучного (6,0 % та 9,0 %) – 6,0 % та 9,0 %;
 - винного (4,0 %, 6,0 % та 9,0 %) – 4,0 %, 6,0 % та 9,0 %.
- (30) Маркування оцту повинне містити, зокрема, наступну інформацію, викладену державною мовою (п. 8.2): спосіб застосування: «Оцет перед вживанням розводять водою у співвідношенні:
- а) 12-відсотковий – 1:3;
 - б) 9-відсотковий – 1:2;
 - в) 6-відсотковий – 1:1;
 - г) 4- та 3-відсотковий – «готовий до вживання»».
- (31) Строк придатності оцту спиртового від дня фасування становить 12 місяців (п. 10.5).
- (32) Масову частку оцтової кислоти визначають за кількістю гідроксиду натрію, що використаний на титрування проби оцту. Діапазон вимірювання від 0,1 % до 12,5 % (п. 11.4).
- (33) Таким чином, за фізико-хімічними показниками оцет спиртовий 6,0 %, 9,0 % та 12,0 % повинен відповідати значенням частки оцтової кислоти.
- (34) При цьому, «оцет», виробником якого є ФОП Домарецький О.Ю., як зазначалось вище, містить оцтову кислоту на рівні 7,7 %, що не відповідає вимогам ДСТУ 2450:2006.
- (35) Разом з цим, слід зазначити, що в Україні існує чинний стандарт Мінагрополітики України «Замінники оцту, одержані з оцтової кислоти. Технічні умови. СОУ 15.87-37-411:2006», відповідно до якого **ФОП Домарецький О.Ю. виготовляє «оцет 9 %»**. Згідно з цим нормативним документом або власними технічними умовами виробники мають право виготовляти замінники оцту, **шляхом розведення водою харчової оцтової кислоти** і застосуванням запашних речовин чи без них, фасовані і призначені для реалізації через торговельну мережу, систему громадського харчування. Залежно від технології виробництва дані **замінники оцту поділяють на такі види: столовий та столовий ароматизований**.
- (36) Таким чином, **натуральні оцти**, які виготовлені відповідно до ДСТУ 2450:2006, одержують біохімічним методом аеробного окислення етилового спирту оцтовокислими бактеріями з харчової сировини із подальшими пастеризацією, освітленням, фільтрацією та фасуванням, в той час, як для виготовлення **«замінників**

оцтів» використовують воду та оцтову кислоту, змішуючи їх в необхідних пропорціях, тому вони значно дешевші.

- (37) Відповідно до пункту 5 наказу Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики за № 487 від 28.10.2010 «Про затвердження Технічного регламенту щодо правил маркування харчової продукції» (далі – Наказ), який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 11.02.2011 за № 183/18921 (зі змінами, внесеними Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі № 639 від 28.05.2012) маркування харчових продуктів та способ, яким його виконують, не повинні вводити в оману споживача стосовно характеристик харчового продукту, зокрема його природи, ідентичності, властивостей, стану, складу, кількості, часових характеристик придатності (зберігання), походження, способу виробництва чи одержання.
- (38) Згідно з пунктом 6 Наказу у маркуванні, оформленні, рекламуванні харчових продуктів забороняється використання будь-якої інформації, яка вводить в оману споживача або містить інформацію щодо властивостей харчового продукту, яких у нього немає.

Кваліфікація дій

- (39) У контексті дефініції статті 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» суб'єкту господарювання забороняється поширювати інформацію, що вводить в оману.
- (40) Концентрація оцтової кислоти всіх видів оцту повинна бути позначена на маркуванні.
- (41) Коли оцтову кислоту занадто розбавили водою, домашня консервація може зіпсуватися, адже рецепти, як правило, розраховані на оцет міцністю 9%. Якщо розчин має меншу концентрацію, домашні заготовки не зможуть зберігатися довго чи матимуть незадовільний смак, що підтверджується викладеними у заяві гр. Жиденко О.М. фактами.
- (42) У назві продукції та під час оформлення етикетки «оцту», виробництва ФОП Домарецького О.Ю. зазначено «оцет 9 %», що може сприйматися споживачем, що він придбаває оцет спиртовий з харчової сировини із вмістом оцтової кислоти 9 %, у той час як вона фактично менша - на рівні 7,7 %.
- (43) Таким чином, розміщена на етикетці «оцту» інформація про вміст оцтової кислоти є неправдивою.

4. ВИСНОВОК ВІДЦІЛЕННЯ

- (44) Відповідно до вимог статті 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» поширенням інформації, що вводить в оману, є повідомлення суб'єктом господарювання, безпосередньо або через іншу особу, одній, кільком особам або невизначеному колу осіб, у тому числі в рекламі, неповних, неточних, неправдивих відомостей, зокрема, внаслідок обраного способу їх викладення, замовчування окремих фактів чи нечіткості формулювань, що вплинули або можуть вплинути на намір цих осіб щодо придбання (замовлення) чи реалізації (продажу, поставки, виконання, надання) товарів, послуг цього суб'єкта господарювання.

- (45) Назва та властивості продукції впливають на намір споживача щодо його придбання, дозволяють відрізнити одну продукції від іншої та забезпечують можливість споживачу зробити свій свідомий і компетентний вибір.
- (46) Розміщення ФОП Домарецьким О.Ю. на етикетці «оцту» неправдивої інформації може вводити споживачів в оману щодо вмісту оцтової кислоти у цьому продукті та створювати у них враження про певні споживчі властивості продукту, спонукаючи споживачів до його придбання.
- (47) Пересічний споживач, побачивши на етикетці позначення «оцет 9 %» може сприйняти його як свідчення того, що продукція, виробником якої є ФОП Домарецький О.Ю., містить оцтову кислоту на рівні 9 %, що може поставити ФОП Домарецького О.Ю. у більш вигідне становище у порівнянні з конкурентами, які дотримуються вимог чинного законодавства України, оскільки здатне привернути увагу споживача і виступає додатковим стимулом до придбання цього продукту.
- (48) Отже, ФОП Домарецький О.Ю. може посилити свою конкурентну позицію та отримати неправомірні переваги у конкуренції не завдяки власним досягненням, що є однією із ознак економічної конкуренції, а шляхом поширення неправдивих відомостей.
- (49) У Відділенні відсутня інформація, яка б свідчила, що дії ФОП Домарецького О.Ю. призвели до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції.
- (50) Відповідно до частини першої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, а у разі, якщо порушення припинено, - щодо вжиття заходів для усунення наслідків цих порушень.
- (51) Ураховуючи наведене, на підставі пункту 10 частини 5 статті 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Кіровоградського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає фізичній особі – підприємцю Домарецькому О.Ю. (ідентифікаційний номер 2518906790, адреса реєстрації: Обривний, 3, м. Кропивницький) такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції, передбаченого статтею 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», а саме: поширення неправдивої інформації на етикетках з позначенням «Оцет 9 %» на пляшках оцту із вмістом оцтової кислоти меншою, ніж 9 % ($\pm 0,2$ %).
2. Не допускати в подальшому порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Про результати розгляду рекомендацій необхідно повідомити Кіровоградське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у **десятиденний строк** з дня їх отримання з **наданням підтверджуючих документів про їх виконання**.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова Відділення

Л.Гречана

Члени колегії:

А.Пастушенко

Г.Царенко